

LIT3RATUS

*“Zawsze tęskniłem do formy bardziej pojemnej,
Która nie byłaby zanadto poezją ani zanadto prozą
I pozwoliłaby się porozumieć nie narażając nikogo,
Autora ni czytelnika, na męki wyższego rzędu.”*

Czesław Miłosz

III LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
W OSTROŁĘCE

SPIS TREŚCI

1.1 KĄCIK GRAFOMANIAKA.....	3
2.1 WIERSZOMANIA.....	4
3.1 PORADY JĘZYKOWE.....	6
4.1 AKTUALNOŚCI.....	7
4.2 DEBIUTY POETYCKIE.....	11
5.1 SKRZYDLATE SŁOWA.....	17
6.1 ZAKOŃCZENIE.....	18

WSTĘP

Gwarantujemy poezję, cytaty, powieści i wiele innych ciekawych prac spod pióra wspaniałych uczniów. „**Lit3ratus**” to internetowa gazetka literacko-kulturowa tworzona przez uczniów III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Europejskiej w Ostrołęce na portalu społecznościowym Facebook. Uczniowie pod opieką pani Ewy Gąski tworzą, publikują i redagują teksty ze świata literatury i sztuki. Inicjatywa „Lit3ratusa” pozwala uczniom rozwijać warsztat dziennikarski oraz dzielić się swoimi spostrzeżeniami. Gazetka składa się z kilku bloków tematycznych, w których publikujemy:

- „**Wierszomania**” - utwory wybitnych pisarzy oraz własną twórczość,
- „**Skrzydlate słowa**” - sentencje i aforyzmy,
- „**Porady językowe**” - zagadnienia poprawności języka,
- „**Aktualności**”- informacje o ważnych wydarzeniach z życia kulturalnego,
- „**Kącik grafomaniaka**” - artykuły i recenzje dotyczące przeczytanych książek.

„**Lit3ratus**” to czasopismo tworzone przez uczniów dla uczniów. Zachęcamy wszystkich, by włączyli się do wspólnego zespołu redakcyjnego i razem z nami odbyli wędrowkę w świat sztuki, kultury i literatury. Dołącz do nas! Przedstawiamy Ci namiastkę naszej pasji. Wejdź w ten świat razem z nami! Czas otworzyć zakurzone szuflady i pokazać ich zawartość innym.

Tu jesteśmy, odwiedź nas!

<https://www.facebook.com/lit3ratus>

KĄCIK GRAFOMANIAKA

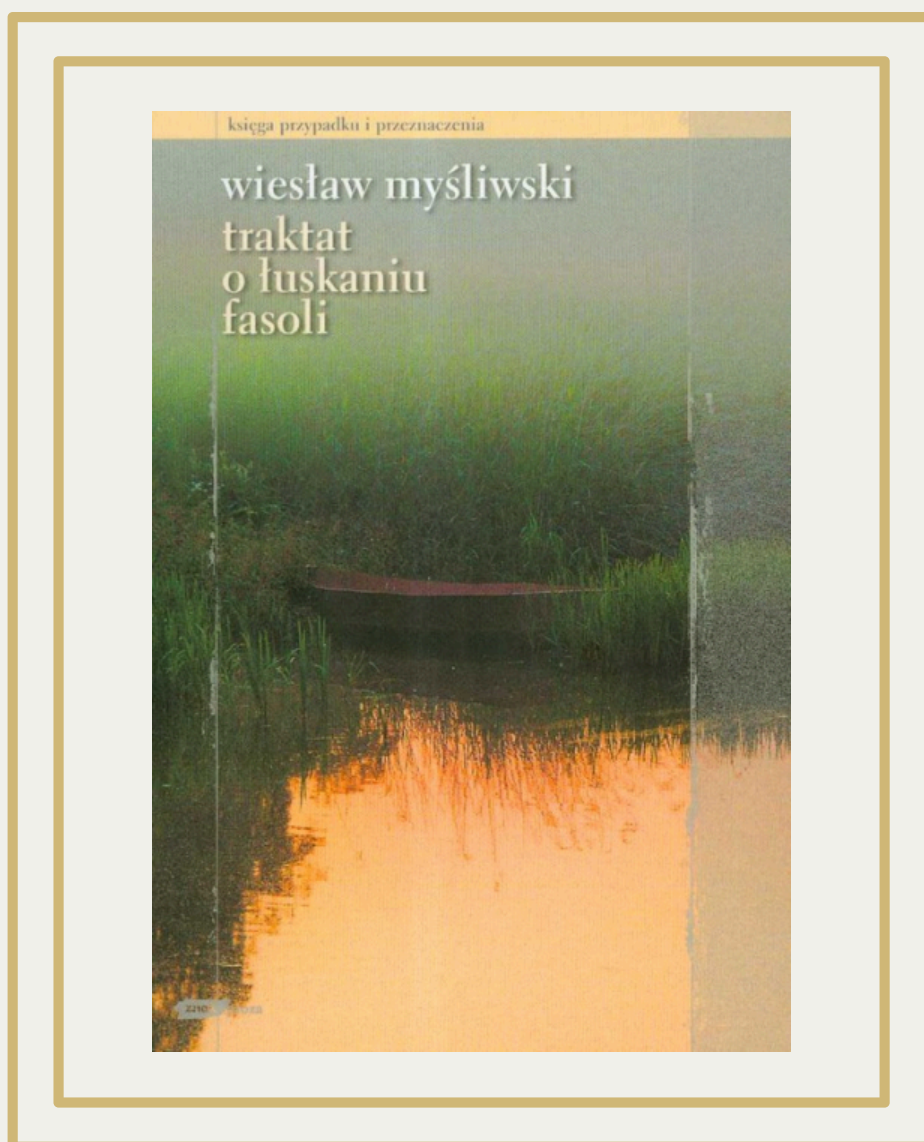
*„ŻYCIE JEST TYM, CO TOCZY SIĘ BEZ ZWIĄZKU, BEZ
CELU, DZIEŃ ZA DNIEM, NAJCZĘŚCIEJ Z WOLI
PRZYPADKU, JAKO
ŻE SKORO JESTEŚMY, MUSIMY BYĆ”.*

„Traktat o łuskaniu fasoli” Wiesława Myśliwskiego jest refleksją na temat ludzkiego życia, poruszane są w niej kwestie dotyczące egzystencji, śmierci, miłości oraz wszelkich zawirowań losu. Pomimo tak trudnej tematyki moralnej i egzystencjalnej opowieść napisana została prostym językiem w formie monologu.

Panuje w niej poczucie ciszy i spokoju, a wnikliwa kreacja świata pobudza wyobraźnię oraz emocje, umożliwiając tym samym odnalezienie się w opisywanej rzeczywistości. Tytułowa fasola jest jedynie wątkiem pobocznym. Czynność łuskania stanowi pretekst do rozmowy, opowieści i zwierzeń wynikających z ciężkiej ciszy. Główny bohater opowiada nieznanemu rozmówcy o swoich doświadczeniach na tle historycznych wydarzeń w powojennej Polsce, wskazując jednocześnie na fakt, że niemożliwym jest rozliczenie się z przeszłością.

Serdecznie zachęcamy do zapoznania się literaturą Wiesława Myśliwskiego. Cała jego twórczość skłania do refleksji, a poświęcenia uwagi godny jest wspomniany wyżej *„Traktat o łuskaniu fasoli”* - powieść pełna mądrości i myśli, które głęboko trafiają do serc czytelników.

WIERSZOMANIA

„SPOTKANIE Z MATKĄ”

KONSTANTY ILDEFONS - GAŁCZYŃSKI

Ona mi pierwsza pokazała księżyc
i pierwszy śnieg na świerkach,
i pierwszy deszcz.

Byłem wtedy mały jak muszelka,
a czarna suknia matki szumiała jak Morze Czarne.

Noc.

Dopala się nafta w lampce.
Lamentuje nad uchem komar.
Może to ty, matko, na niebie
jesteś tymi gwiazdami kilkoma?

Albo na jeziorze żaglem białym?
Albo falą w brzegi pochyłe?
Może twoje dłonie posypały
mój manuskrypt gwiazdzistym pyłem?

.....

„PRZEDŚPIEW" LEOPOLD STAFF

Czciciel gwiazd i mądrości, miłośnik ogrodów,
Wyznawca snów i piękna i uczestnik godów,
Na które swych wybrańców sprasza sztuka boska:
Znam gorycz i zawody, wiem, co ból i troska,
Złuda miłości, zwątpień mrok, tęsknot rozbicia,
A jednak śpiewać będę wam pochwałę życia –
Bo żyłem długo w górach i mieszkałem w lasach.
Pamięcią swe dni chmurne i dni w słońca krasach
Przechodzę, jakby jakieś wielkie, dziwne miasta,
Z myślą ciężką, jak z dzbanem na głowie niewiasta,
A dzban wino ukrywa i łyzy w swojej cieśni.
Kochałem i wiem teraz, skąd się rodzą pieśni;
Widziałem konających w najdziejnej otusze
I kobiety przy studniach brzemiennie, jak grusze;
Szedłem przez pola żniwne i mogilne kopce,
Żyłem i z rzeczy ludzkich nic nie jest mi obce.
Przeto myśli me, które stoją przy mnie w radzie,
Choć smutne, są pogodne jako starcy w sadzie.
I uczę miłowania, radości w uśmiechu,
W łzach widzieć słodycz smutną, dobroć chorą w grzechu,
I pochwalam tajń życia w pieśni i w milczeniu,
Pogodny mądrym smutkiem i wprawny w cierpieniu.

PORADY JEZYKOWE

Wpływ mediów społecznościowych na język

Media społecznościowe to platformy internetowe, które umożliwiają interakcję między użytkownikami poprzez udostępnianie, tworzenie i wymianę informacji, pomysłów, zdjęć, filmów i innych form treści. Są one fascynującym obszarem badań lingwistycznych i społeczno-kulturowych spośród nich wyróżnia się:

1. Nowe słownictwo

Mediom społecznościowym często towarzyszy powstawanie nowych słów, skrótowców i zwrotów m.in.

„cringe” – coś żenującego, „delulu” – osoba ogarnięta obsesją czy „sigma” – osoba niezależna i pewna siebie, które weszły do użytku dzięki popularności mediów społecznościowych.

2. Kreatywność językowa

Mimo, że niektóre aspekty komunikacji w mediach społecznościowych mogą być podkreślane jako uproszczone, to jednak często prowadzą one do powstawania nowych form kreatywności językowej np. poprzez tworzenie memów, kalamburów czy zabawnych neologizmów.

3. Erozja norm językowych

Ze względu na luźną strukturę komunikacji online, często dochodzi do łamania tradycyjnych norm językowych, co może prowadzić do erozji poprawnej pisowni oraz gramatyki.

Przykładem takiego zjawiska są między innymi zwroty:

-Ct u cb cr

-U mn db nw cr a ty cr i ct

-Kk u mn spk ogl

-K to spk ogl pzdr

4. Wpływ anglojęzycznych zwrotów

Przez globalny charakter mediów do polskiego języka często przenikają anglojęzyczne zwroty, które mogą sprawić, że powstaną nowe mieszane formy w rozmowach np.

- Cześć, jak się czujesz?

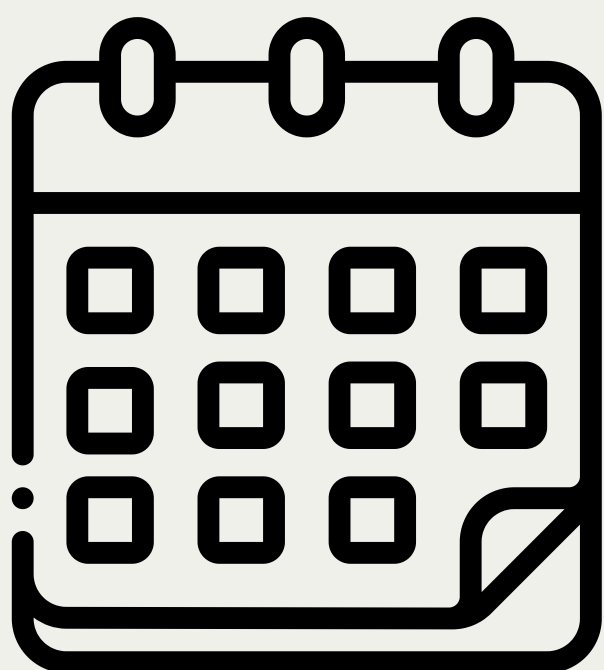
- Jest nice (w tłumaczeniu na język polski – w porządku)

AKTUALNOŚCI

WAŻNE WYDARZENIA

LITERACKI PATRON 2024 ROKU

W naszej szkole jest realizowany *interdyscyplinarny projekt edukacyjny* „*Miesiąc z Miłozem*”. Do tej akcji przyłączył się również „Lit3ratus”. Zachęcamy do lektury utworów tego poety i zapoznania się z jego biografią.

Czesław Miłosz to wybitny polski poeta ustanowiony przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej literackim patronem roku 2024. Urodził się 30 czerwca 1911 roku w Szetejniach. Tam w rodzinnym majątku nad rzeką Niewiażą spędził wczesne lata życia. To właśnie obraz rzeki i otaczającej jej przyrody wtajemniczył młodego Czesława w świat poezji.

„Gdziekolwiek wędrowałem, po jakich kontynentach, zawsze twarzą byłem zwrócony do rzeki”(Szetejn). Niewiażą była dla niego nie tylko kompasem prowadzącym go przez całe życie, lecz także inspiracją do tworzenia.

Czesław Miłosz to jeden z najbardziej wyróżniających się pisarzy swojego wieku, jego twórczość była znacząca i różnorodna. Sam autor tworzył niemalże przez całe swoje życie, a w jego utworach ukryta jest część historii. Przed II wojną światową był uznawany za poetę katastroficznego, jednak po wojnie jego twórczość stała się bardziej intelektualna. Miłosz postrzegał literaturę jako drogę do ocalenia po klęsce upadku człowieczeństwa, natomiast w latach 70. zaczęła u niego dominować tematyka religijna oraz kontemplacyjna.

W niezwykle bogatym dorobku Miłosza znajdziemy m.in. zbiory wierszy: "Trzy zimy", "Ocalenie", "Gdzie wschodzi słońce i kędy zapada", "Dalsze okolice", "Na brzegu rzeki", "To", "Druga przestrzeń", eseje "Zniewolony umysł", "Rodzinna Europa", "Widzenia nad Zatoką San Francisco", powieść "Dolina Issy", a także poematy "Traktat moralny", "Traktat poetycki" i "Traktat teologiczny".

Jednym z najbardziej popularnych utworów Cz. Miłosza jest „Ars poetica”.

Ars Poetica

Czesław Miłosz

Zawsze tęskniłem do formy bardziej pojemnej,
Która nie byłaby zanadto poezją ani zanadto prozą
I pozwoliłaby się porozumieć nie narażając nikogo,
Autora ni czytelnika, na męki wyższego rzędu.
W samej istocie poezji jest coś nieprzystojnego:
Powstaje z nas rzecz o której nie wiedzieliśmy że w nas jest,
Więc mrugamy oczami, jakby wyskoczył z nas tygrys
I stał w świetle, ogonem bijąc się po bokach.
Dlatego słusznie się mówi, że dajmoniom,
Choć przesadza się utrzymując, że jest na pewno aniołem.
Trudno pojąć skąd się bierze ta duma poetów
Jeżeli wstyd im nieraz, że widać ich słabość.
Jaki rozumny człowiek zechce być państwem demonów,
Które rządzą się w nim jak u siebie, przemawiają mnóstwem języków,
A jakby nie dość im było skraść jego usta i rękę
Próbują dla swojej wygody zmienić jego los?
Ponieważ co chorobliwe jest dzisiaj cenione,
Ktoś może myśleć, że tylko żartuję
Albo, że wynalazłem jeszcze jeden sposób
Żeby wychwalać Sztukę z pomocą ironii.
Był czas, kiedy czytano tylko mądre książki
Pomagająca znosić ból oraz nieszczęście.
To jednak nie to samo co zaglądać w tysiące
Dzieł pochodzących prosto z psychiatrycznej kliniki.
A przecie świat jest inny niż nam się wydaje
I my jesteśmy inni niż w naszym bredzeniu.
Ludzie więc zachowują milczącą uczciwość,
Tak zyskując szacunek krewnych i sąsiadów.
Ten pożytek z poezji, że nam przypomina
Jak trudno jest pozostać tą samą osobą,
Bo dom nasz jest otwarty, we drzwiach nie ma klucza
A niewidzialni goście wchodzą i wychodzą.
Co tutaj opowiadam, poezją, zgoda, nie jest.
Bo wiersze wolno pisać rzadko i niechętnie,
Pod nieznośnym przymusem i tylko z nadzieją,
Że dobre, nie złe duchy, mają w nas instrument.

AKTUALNOŚCI

WAŻNE WYDARZENIA

URODZINOWE WSPOMNIENIE JULIANA TUWIMA

13 września 1894 roku urodził się Julian Tuwim jeden z najwybitniejszych poetów dwudziestolecia międzywojennego, a także członek grupy poetyckiej "Skamander". Z tego względu Tuwim to ważna postać polskiej kultury.

Urodził się w Łodzi w mieszczańskiej rodzinie zasymilowanych Żydów. Przez swoje korzenie zmagał się z poczuciem podwójnej tożsamości, bowiem dla wielu Polaków Julian Tuwim zawsze był Żydem, z kolei dla wielu Żydów pozostawał zdrajcą, który wybrał polskość. Po ukończeniu łódzkiego gimnazjum studiował prawo i filozofię na UW. Jako poeta debiutował wierszem "Prośba" w "Kurierze Warszawskim". Podpisał się wówczas inicjałami St. M., poznanej w 1912, swojej przyszłej żony Stefanii Marchwiówny.

W twórczości tego autora widać wyraźną różnicę pomiędzy okresem lat 20. i 30. W początkowej fazie wyrażał bunt przeciwko młodopolskiej formie poezji i nastrojom dekadentckim, głosząc charakterystyczny dla siebie optymizm i witalizm. Jednocześnie w jego twórczości można dostrzec akcenty naturalistyczne, co widać w poemacie „Wiosna”. Poezja Tuwima tego okresu współgra z programem Skamandra, czyli z fascynacją codziennością, stosowaniem kolokwializmów, prozaizacją poetyckich rekwizytów, ale także przedstawianiem poety jako zwykłego człowieka. W późniejszych latach pojawiają się i nasilają w jego twórczości elementy goryczy, poeta sięga po wzory klasyczne i romantyczne.

Odrębną dziedziną działalności Tuwima jest twórczość satyryczna. Najwyższym osiągnięciem był napisany w 1936 roku "Bal w Operze" wykorzystujący dotychczasowe doświadczenia poety na polu satyry, wprowadzający elementy groteski i ekspresjonizmu.

Pod koniec lat międzywojennych tworzył on również wiersze dla dzieci, takie jak "Lokomotywa", "Słoń Trąbalski", "Zosia-Samosia". Zachęcamy do zapoznania się z twórczością J. Tuwima.

AKTUALNOŚCI

WAŻNE WYDARZENIA

NOC BIBLIOTEK

11 października Centrum Edukacji Obywatelskiej organizuje Noc Bibliotek. Ta ogólnopolska akcja, będąca świętem czytania, zachęca do korzystania z bibliotek w niekonwencjonalny sposób. Ponadto ukazuje, że ta instytucja jest wyjątkowym miejscem, które dzięki bogatej ofercie, otwartej na potrzeby i zainteresowania każdej osoby, łączy ludzi w różnym wieku. Noc Bibliotek to najlepsze spotkanie z kulturą słowa pisanego oraz zachęta do czytania książek poprzez promocję nowych autorów i wydawnictw. Zachęcamy w październiku do odwiedzania bibliotek w celu poszerzenia swojej wiedzy, rozbudzenia wyobraźni czytelniczej oraz poznania niezwykle interesujących dzieł literatury.

DEBIUTY POETYCKIE

Wszystkich wiernych czytelników zachęcamy do przeczytania debiutanckich utworów naszych szkolnych koleżanek, uczennic III LO, które na łamach naszej internetowej gazetki pod pseudonimami artystycznymi odważyły się opublikować swoje pierwsze teksty poetyckie.

Gratulujemy odwagi i czekamy na kolejne wiersze. Zapraszamy również do współpracy wszystkich piszących. Może już czas otworzyć swoje szuflady?

Niech literacki patron 2024 r. Czesław Miłosz stanie się źródłem twórczej inspiracji.

LOKOMOTYWA

Lokomotywa piszczy złośliwie,
irytując wszystkich pasażerów.
Jakieś dziecko zaczyna płakać,
a jego matka oddaje wszystkim
przepraszające uśmiechy.
Próbuję zająć czymś ręce.
Moje palce nieudolnie starają się
wygładzić bilet,
zgnieciony wcześniej przez moją siostrę.
Myślę o wszystkim,
co mogłabym robić w tym momencie.
Mogłabym siedzieć teraz w bibliotece
i przeproszać sympatyczną panią zza lady za to,
że po raz setny nie oddałam książki na czas,
mimo tego, że również sto razy proponowała mi wydłużenie terminu.
Albo mogłabym leżeć w łóżku,
bezmyślnie przeglądając telefon
w poszukiwaniu czegośkolwiek ciekawego.
Już jazda pociągiem jest lepsza.
Ale mogłabym też robić coś przyjemniejszego,
mogłabym spacerować teraz
po wałach przeciwpowodziowych,
tak bez słuchawek, w zupełnej ciszy.
Tak jak lubię, cichutko i bez ludzi.
Mam ochotę położyć się na tej brudnej,
lepkiej podłodze i popłakać sobie przez resztę jazdy,
bo wiem, że nie mogę zrobić żadnej z tych rzeczy.
Siostra przesiadła się na drugą stronę wagonu,
chyba jest mną zmęczona.
Ja też jestem sobą zmęczona.
Bardzo żałuję że nie wzięłam ze sobą sudoku.
Może w ten sposób zajęłabym czymś i myśli i ręce
Wlepiam oczy w tapicerkę siedzenia obok mnie,
próbując doszukać się jakiegoś kształtu.
Widzę tylko starego pana,
patrzącego się na mnie z obrzydzeniem,
które teraz mi się udziela
Przenoszę wzrok za okno.
Tylko suche pola z gruzem
Zamykam oczy
Jak cudownie byłoby móc po prostu wysiąść.

ROBÓTKA

Piękna dziewczyna na krześle
twarz gładka i czarne oczy.

W rękach trzyma druty wyrzeźbione z kości
dzierga jakiś wzór,
zupełnie pozbawiony sensu.

Nie ma w nim żadnego ładu,
żadnego porządku.

Włóczka ciągnie się po ziemi,
splątana gdzieś u jej stóp.

Małe rękodzieło jest całe zmechancone,
poszarpane na końcach.

Kolory są nierównomiernie rozmieszczone,
a na niektórych elementach zupełnie ich nie ma.

Dziewczyna nigdy go nie poprawia,
jakby świadomie ignorowała
wszystkie małe supełki wychodzące spod drutów.

Wzdycha ciężko i zerka za okno.
To było piękne doświadczenie,
cała masa pięknych doświadczeń.

Rozpruwa robótkę do końca
i zaczyna od początku.

ZAGUBIENIE

Ciemny, pusty las a w nim tylko ja.
Nietoperze już nawet poszły spać,
Wszystko opuściło ten las,
Ucichł dokładnie tak samo jak i ja.
Nie, to tylko kłamstwa me,
Las dalej życiem tchnie,
Czy tego chcę czy nie.
Nietoperze nigdy nie zapadły w sen,
Przecież noc nie od spania dla nich jest.
Tak łatwiej było mi powiedzieć,
Bo tylko ja martwą tam jestem.
Nie pasuję wręcz-
Lecz od lasu nie wyrwę się.
Tkwić w nim już będę,
Póki ziemia nie zakryje mnie,
Czy tego chcę czy nie.

Tiramisa

DYSTANS

Z daleka podziwiam Cię,
Bo tylko tyle naprawdę mogę.
Chciałabym szczerze wymazać się,
Z twego życia już na zawsze.
Jednak coś powstrzymuje mnie,
Aby o tym wszystkim tak o zapomnieć.
Wiem, że słuszne odpuścić jest,
Jednak ja po prostu nie mogę.
Tak bardzo rozumiem Cię,
Że same me imię na wymioty bierze Cię.
Dlatego postaram ostatni raz się,
Zapomnieć dla Ciebie,
O Tobie po wieków kres.

Tiramisa

SKRZYDLATE SŁOWA

MIESIĄC Z MIŁOSZEM

**“A więc pamiętaj - w trudną porę
Marzeń masz być ambasadorem...”**

*Czesław Miłosz
Traktat moralny*

**“O tym, kto kim jest, nie decyduje
pieniądz.”**

*Czesław Miłosz
Dolina Issy*

**“Niezgodność słów z rzeczywistością mści
się, nawet jeżeli autor działa w dobrej
wierze.”**

*Czesław Miłosz
Zniewolony umysł*

SKRZYDLATE SŁOWA

MIESIĄC Z MIŁOSZEM

**“A więc pamiętaj - w trudną porę
Marzeń masz być ambasadorem...”**

*Czesław Miłosz
Traktat moralny*

**“O tym, kto kim jest, nie decyduje
pieniądz.”**

*Czesław Miłosz
Dolina Issy*

**“Niezgodność słów z rzeczywistością mści
się, nawet jeżeli autor działa w dobrej
wierze.”**

*Czesław Miłosz
Zniewolony umysł*

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Uczniowie III Liceum Ogólnokształcącego w Ostrołęce

Agata Dobrowolska

Aleksandra Dobkowska

Julia Antońkiewicz

pod opieką pani mgr Ewy Gąski

OPRACOWANIE CZASOPISMA:

mgr Natalia Nalewajk

W magazynie wykorzystano fotografie i grafiki z serwisu Pixabay

Ostrołęka, 2024 r.